

Відгук

офіційного опонента на дисертаційне дослідження Діденко Н.О. на тему «Рекреаційний компонент в явищах масової культури сучасної України (на прикладі культурно-спортивних закладів)», поданого на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 034 «Культурологія»

Сучасний стан наукових досліджень характеризується широким використанням міждисциплінарного підходу до багатьох явищ суспільно-культурного простору, адже лише такий підхід дає можливість максимально повно зрозуміти сутність будь-якого явища, принципи його функціонування у просторі сьогодення і на підставі чого передбачати можливий майбутній результат. При цьому сфера дозвілля й надалі набуває актуальності, збагачуючись новими підходами до її організації та формами насичення, базованими на безлічі наявних у практиці діяльності нової мережі рекреаційно-розважальних закладів форм, які виникли в Україні через широку між культурну комунікацію, відкритість, фактичну відсутність цензури та, головне – широкі між культурні зв'язки фахівців і постійно розширювані пропозиції, що виникають на підставі цього між культурного діалогу. Тож аналізоване дослідження – на часі, позаяк ставить за мету обґрунтувати теоретичні засади й практичні шляхи реалізації рекреативної функції масової культури на прикладі функціонування культурно-спортивних закладів в Україні (С.17) і на цій підставі формування в українському культурному просторі нових пропозицій.

До позитивних аспектів аналізованого дослідження слід віднести чіткість бачення авторкою проблеми та її основних параметрів, на підставі чого професійно обраний дослідницький інструментарій, за допомогою якого вдалося підготувати якісний дисертаційний матеріал. Сюди можна додати й професіонально виконані необхідні складові наукового пошуку,

як от визначення предмету та об'єкту наукового пошуку, його завдань, наукової новизни та практичної значимості, а надто – теоретико-методологічні засади дослідження (С.18). Ці необхідні для позиціонування одержаних результатів складові авторкою також визначені достатньо конкретно і професійно, а відтак – дають можливість переконатися у наявності необхідних фахових компетенцій, необхідних для організації наукового пошуку.

Роботу вирізняє й чимало інших якісних складових, зокрема професійно скомпонований набір основних пунктів плану, які дають можливість переконатися у вірності дослідницьких методик. Ретельно відібраною є й інформаційна (історіографічна) та джерельна база наукового пошуку, за якою можна передбачити наступні кроки авторки у розгортання наукового пошуку. Роботу вирізняє й чимало інших позитивних аспектів.

Стосовно змістовної характеристики дисертаційного тексту, потрібно звернути увагу на наступне: якісно і професійно проведено дискусію з визначення окремих понять (п. 1.1), зокрема й виявлення класифікації масової культури у сфері дозвілля (С.35) та її структурних характеристик; цікавою є думка авторки стосовно класифікації галузей індустрії дозвілля залежно від методології дискурс-аналізу цієї сфери (С.36), ролі медіа-культури у соціумі (С.41) тощо.

Професійним підходом до інтерпретації основних понять вирізняється й п. 1.2 – найбільш складний, як правило, в репрезентації наукового пошуку, оскільки в його змісті виявляються базові сегменти дослідника. Матеріал цього параграфу характеризується вмінням вести дискусію, окреслювати проблемне поле питань, робити аргументовані висновки. Тобто його головною відмінністю є бачення авторкою проблеми в усьому її розмаїтті.

Переконливо викладено матеріал й другого розділу (С.60-134), який також вирізняється значною кількістю залученої інформаційної бази та її

критичним осмисленням, підкріпленням основних авторських положень відповідними економічними показниками. А досить об'ємний «музичний блок» матеріалу (С.101-110) якісно позиціонує авторку і як фахівця цієї сфери. Це можна стверджувати і стосовно аналізу інших складових художньої практики, відтворених у цьому розділі. Цей матеріал вирізняється також певною критичністю і наявністю власної аргументації. Переконливою і обґрунтованою є й наведена авторкою класифікація споживачів культурного продукту певного історичного періоду (С.125-127). Загалом матеріал цього розділу – характеристика рекреаційної інфраструктури масової культури – також підготовлено на підставі осмислення значного масиву інформаційного ресурсу.

Тотожними позитивними характеристиками вирізняється й заключний, третій розділ дисертації, в якому, власне, й розкривається основний зміст дослідження.

Відзначу також і чітко сформульовані загальні висновки авторки стосовно проведеного наукового пошуку, їх належну кореляцію із провідними завданнями роботи.

До переваг даної розвідки слід віднести й якісний виклад дисертаційного матеріалу, який вирізняє оригінальний сучасний мовний сегмент, професійно скомпонований матеріал презентації основних позицій авторки, їх якісна мотиваційна складова, добір аргументів для пояснення основних положень цієї праці, чіткість та логічність використання термінологічного апарату.

У той же час позитивно оцінюючи проведений науковий пошук та презентацію його результатів, слід звернути увагу на окремі неточності, які, хоча й суттєво не впливають на результативність проведеної роботи, утім й не додають їй особливих давідентів. Йдеться, зокрема про недоцільність використання значної кількості російськомовних наукових праць, зокрема й іноземних авторів, більшість україномовних перекладів

яких є нині в Україні. Утім, ці зауваження є технічними і характеризують брак належного досвіду у репрезентації дослідницького матеріалу.

Зважаючи на якісно підготовлений і відредагований текст дисертації, все ж хочу поставити декілька питань авторці, а саме: на С.72 зазначено, що «соціокультурний простір – це поняття не стільки географічне чи економічне, скільки соціально-інституційне. Рекреаційна інфраструктура та її ресурсна база – невід’ємна складова цього простору, проте *не вони* визначають сутність тієї смислової цілісності, що створює умови для результативної активності людини. Поняття «соціокультурний простір» певною мірою синонімічне до іншого – «соціальна система». У цьому просторі людина перебуває не лише під час відпочинку/оздоровлення в ТРС, а й в усіх інших аспектах свого соціального буття». Як саме, на думку авторки, співвідносяться поняття «соціокультурного простору» і «соціальної системи»?

І наступне: наводячи сегменти індустрії дозвілля, авторка надає чималу класифікацію, втім зазначаючи, що кожна з цих галузей вона визначає як індустрію, проте, не в усіх випадках можна застосовувати цей термін. Що, на Вашу думку (який сектор) не підпадає в повному сенсі під поняття індустрії дозвілля, і яка роль у розвитку рекреаційних послуг креативних індустрій?

Усі інші атестаційні складові, у т. ч. й достатня апробаційна база роботи, втілена у виступах на наукових конференціях та презентації одержаних матеріалів у вигляді статей чи наукових доповідей, як і дотримання визначеного обсягу наукового дослідження, якісного оформлення бібліографічного апарату, широкого використання сучасної наукової періодики також відповідають чинним вимогам.

А все це дає підстави вважати, що дисертаційна розвідка Ніни Олександрівни Діденко виконана з урахуванням та дотриманням необхідних параметрів, що висуваються до здобувачів наукового ступеня

доктора філософії за спеціальністю 034 «Культурологія», зокрема п. 10, 31; а її авторка опанувала необхідні компетентності, потрібні у майбутній фаховій діяльності за вказаним науковим напрямом.

Відтак, вона заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 034 «Культурологія».

Офіційний опонент: доктор культурології, професор, професор кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету

Виткалов С.В.

